

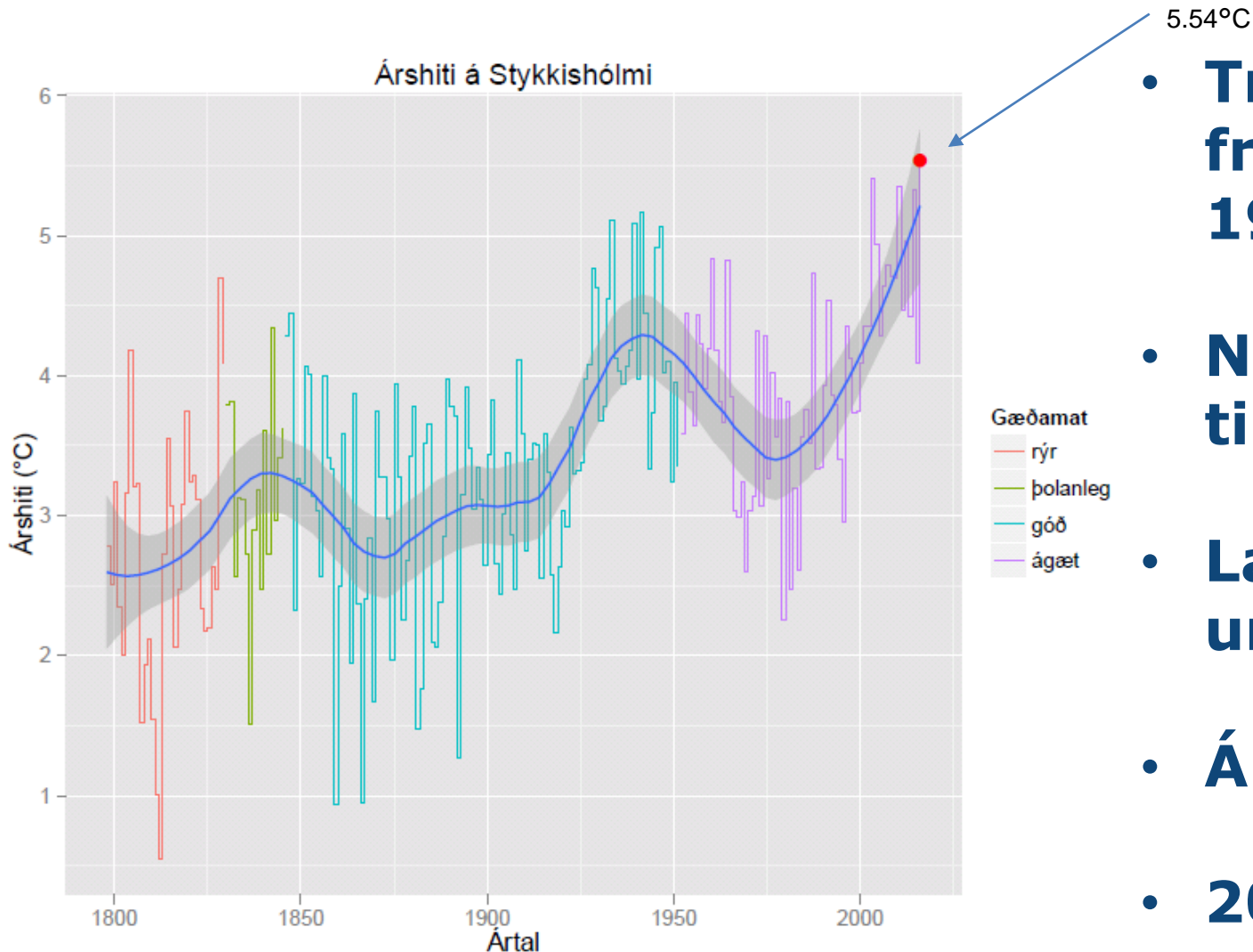

Hnattrænar loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á Íslandi

**Halldór Björnsson
Veðurstofu Íslands**

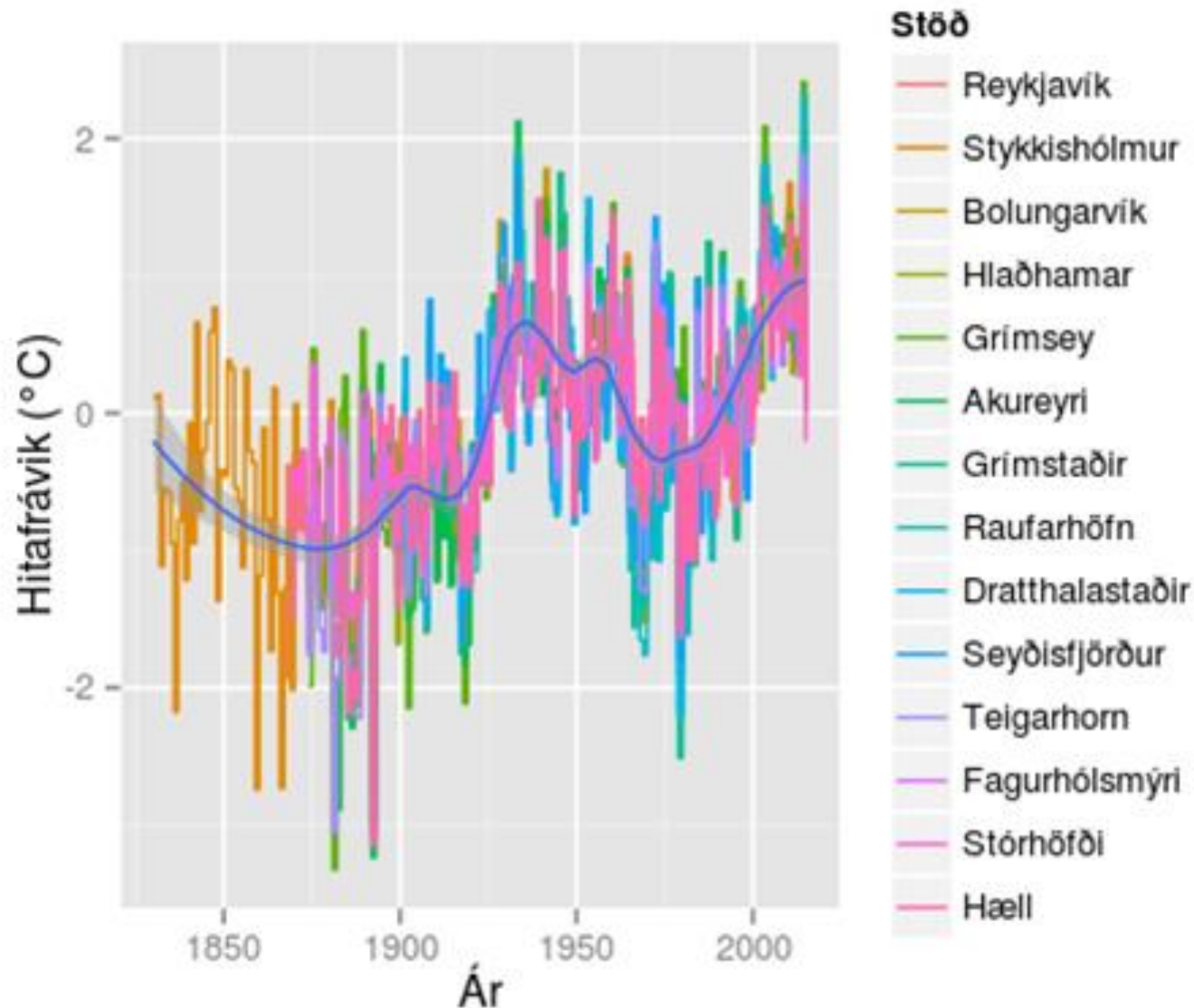
Stykkishólmur: hitafar síðustu 220 ára

- **Traustar hitaraðir frá því um miðja 19. öld**
- **Nokkur gögn aftur til loka 18. aldar**
- **Langtímahlýnun er um $\sim 0.8^\circ \text{C}$ á öld**
- **Áratugasveiflur**
- **2016 hlýjasta árið!**

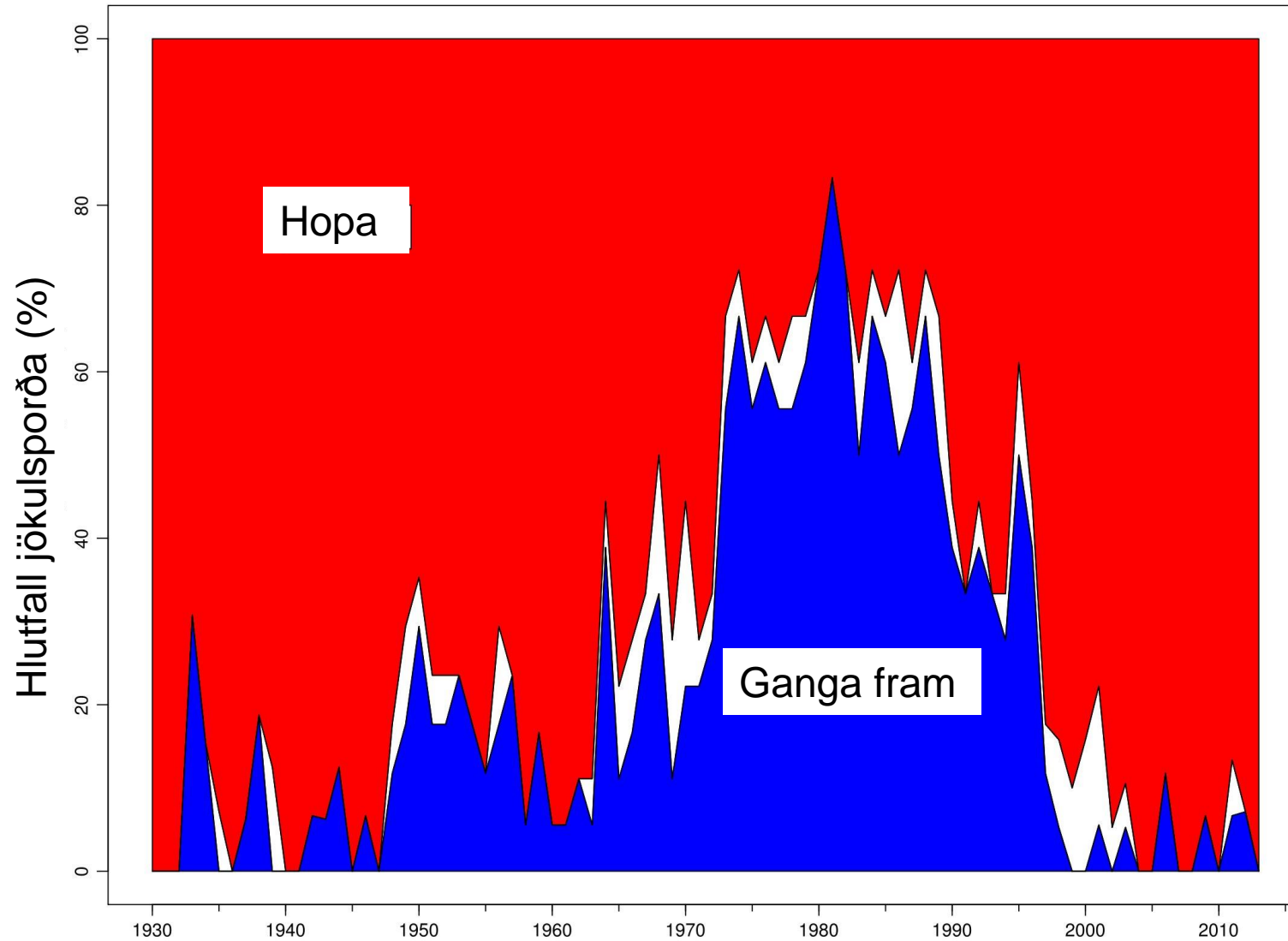
Ísland: Hitafar síðustu 150 ára

Veðurstofa
Íslands

- **Stykkishólmur sker sig ekkert úr**
- **Hitafar á þessari öld það hlýjasta**
- **Mjög fá köld á á þessari öld**
- **Hlýjustu ár mjög góð**

Nú orðið hopa nánast allir skriðjöklar sem fylgst er með

Sólheimajökull 1997 og 2010

**Veðurstofa
Íslands**

(Photo Oddur Sigurðsson)

Afrennsli frá jöklum breytist þegar þeir hopa

Veðurstofa
Íslands

(Photo Oddur Sigurðsson)

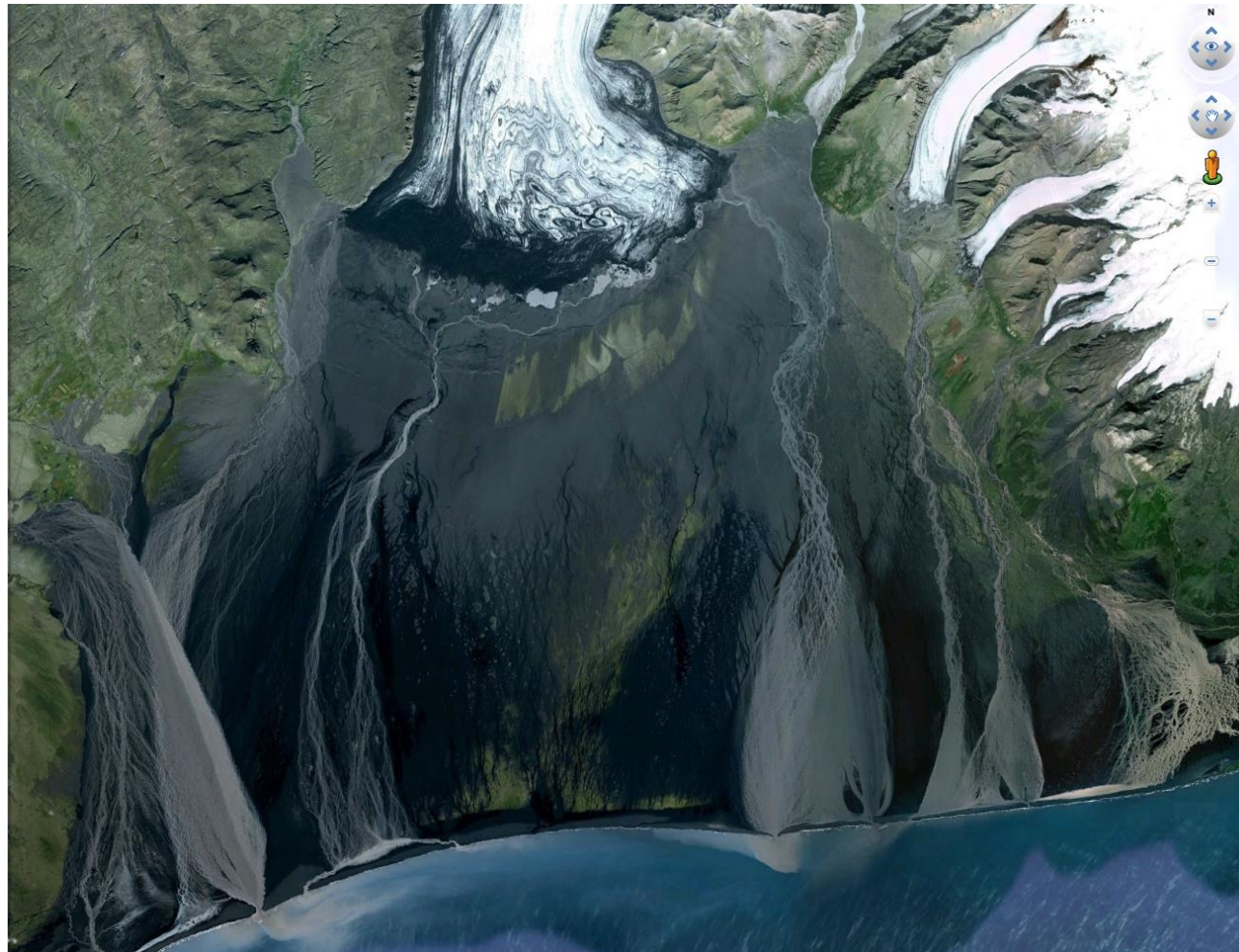

Farvegabreytingar má meðal annars skoða hjá google (google earth 2005)

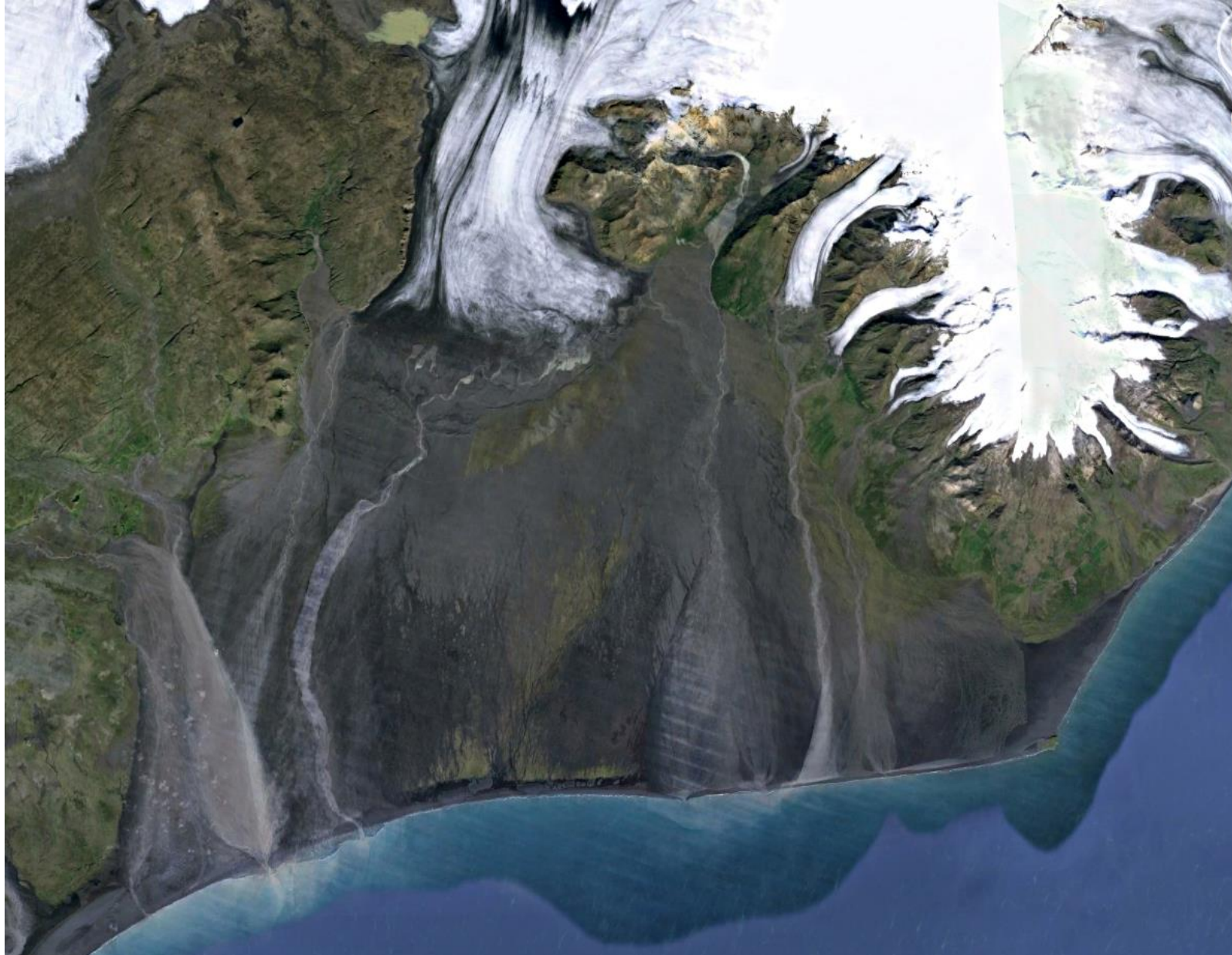

Veðurstofa Íslands

Um miðjan júlí 2009 skipti áin um farveg og rennur nú til sjávar um Gígjukvísl

Veðurstofa
Íslands

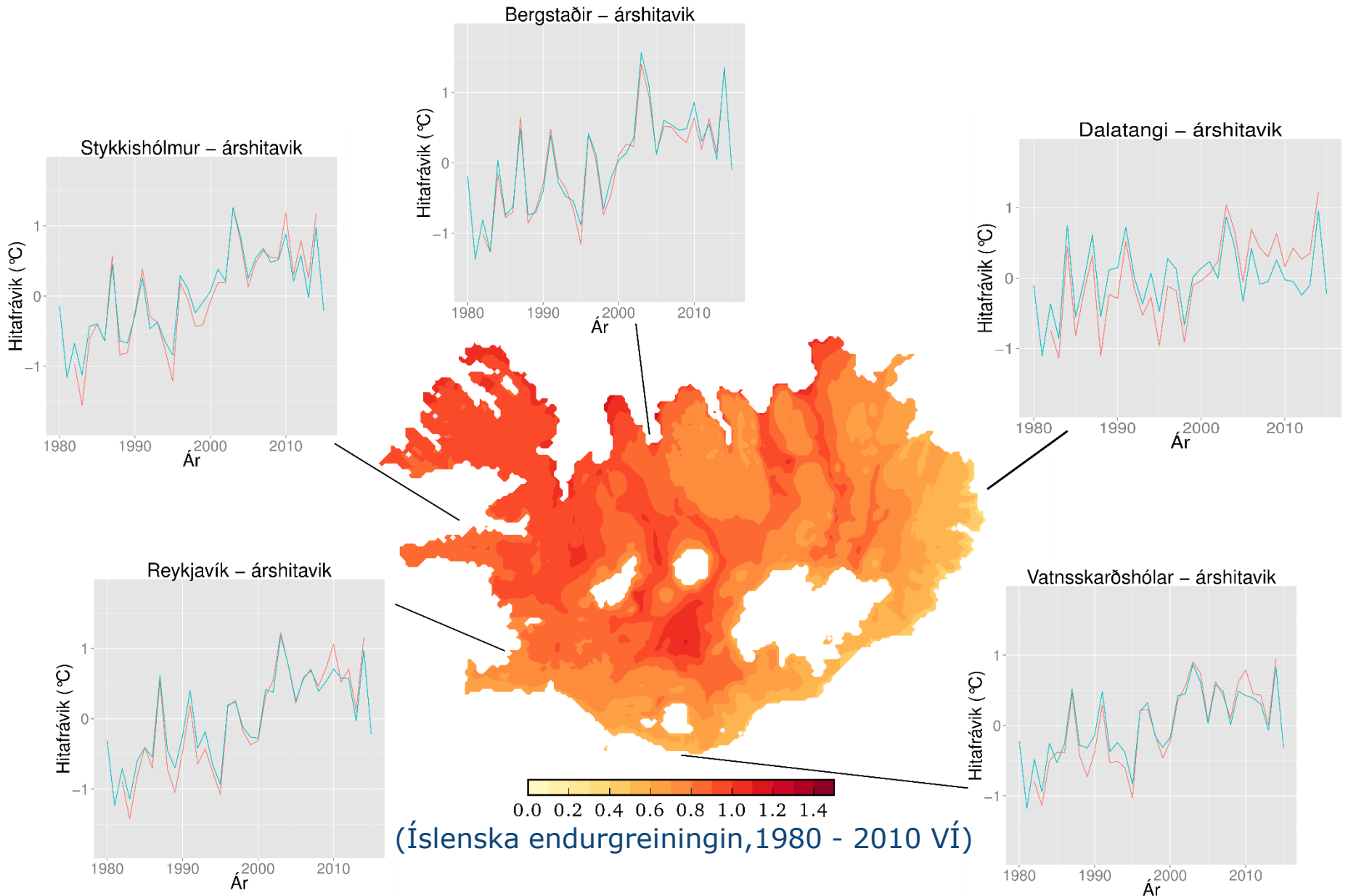
Brú á Skeiðarársandi

Veðurstofa
Íslands

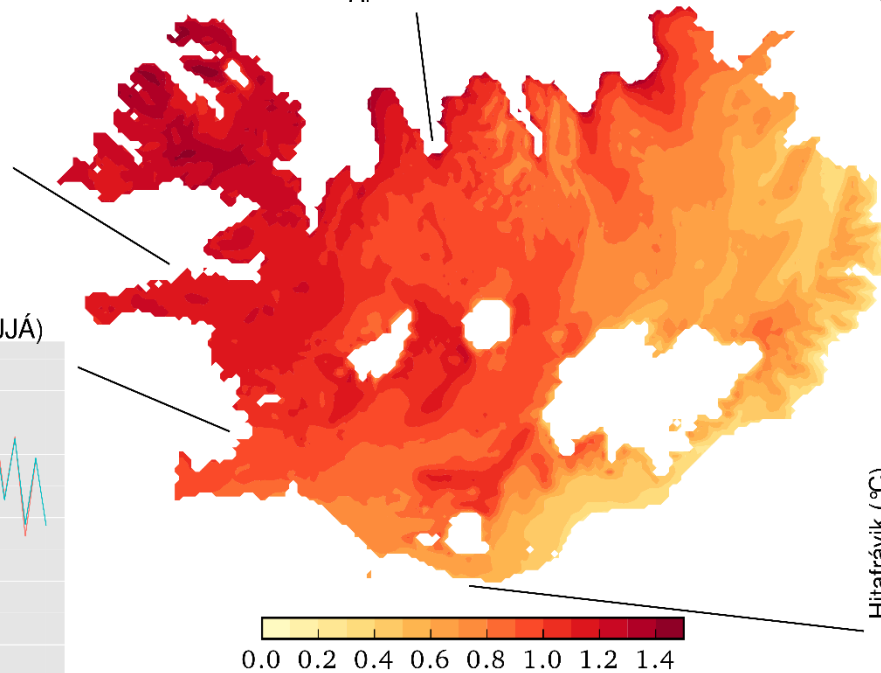
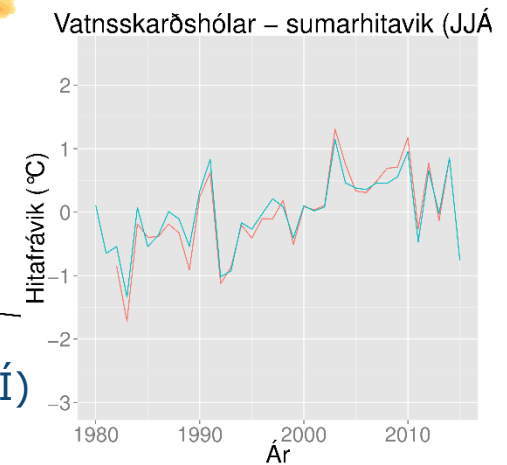
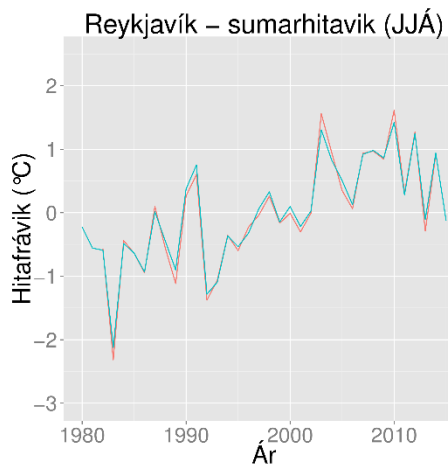
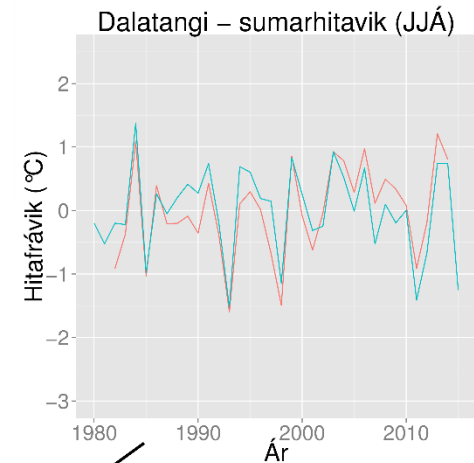
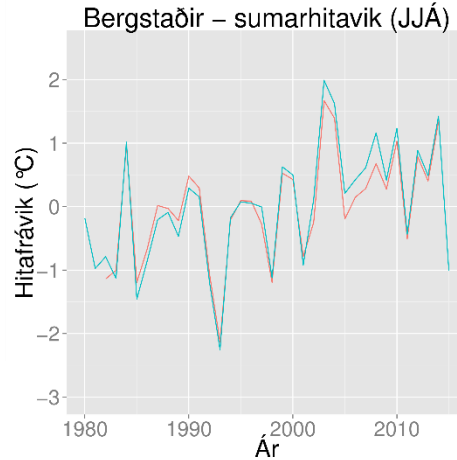
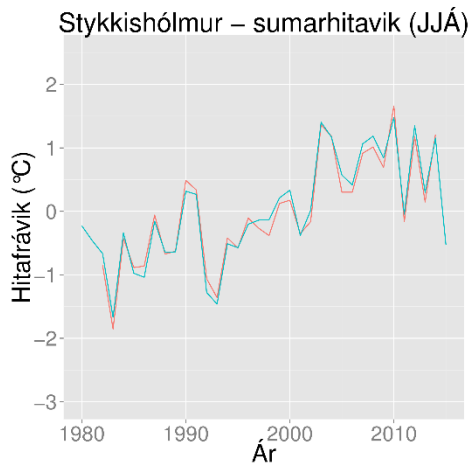
June 5th 2010

Hlýnun frá 1980 til 2010

Sumarhlýnun frá 1980 til 2010

(Íslenska endurgreiningin, 1980 - 2010 VÍ)

Hið íslenska samhengi

- **Síðustu 200 árin hefur skrykkjótt hlýnun einkennt veðurfar á Íslandi**
- **Hlýnun síðustu áratuga er eindregnari að sumarlagi vestan til á landinu**
- **Afleiðingar þessarar hlýnunar á náttúrufar mikil og auðsæ**
  - **Hop jökla, breytingar á farvegum straumvatna, landris, breytingar í lífríki - á landi og í sjó**

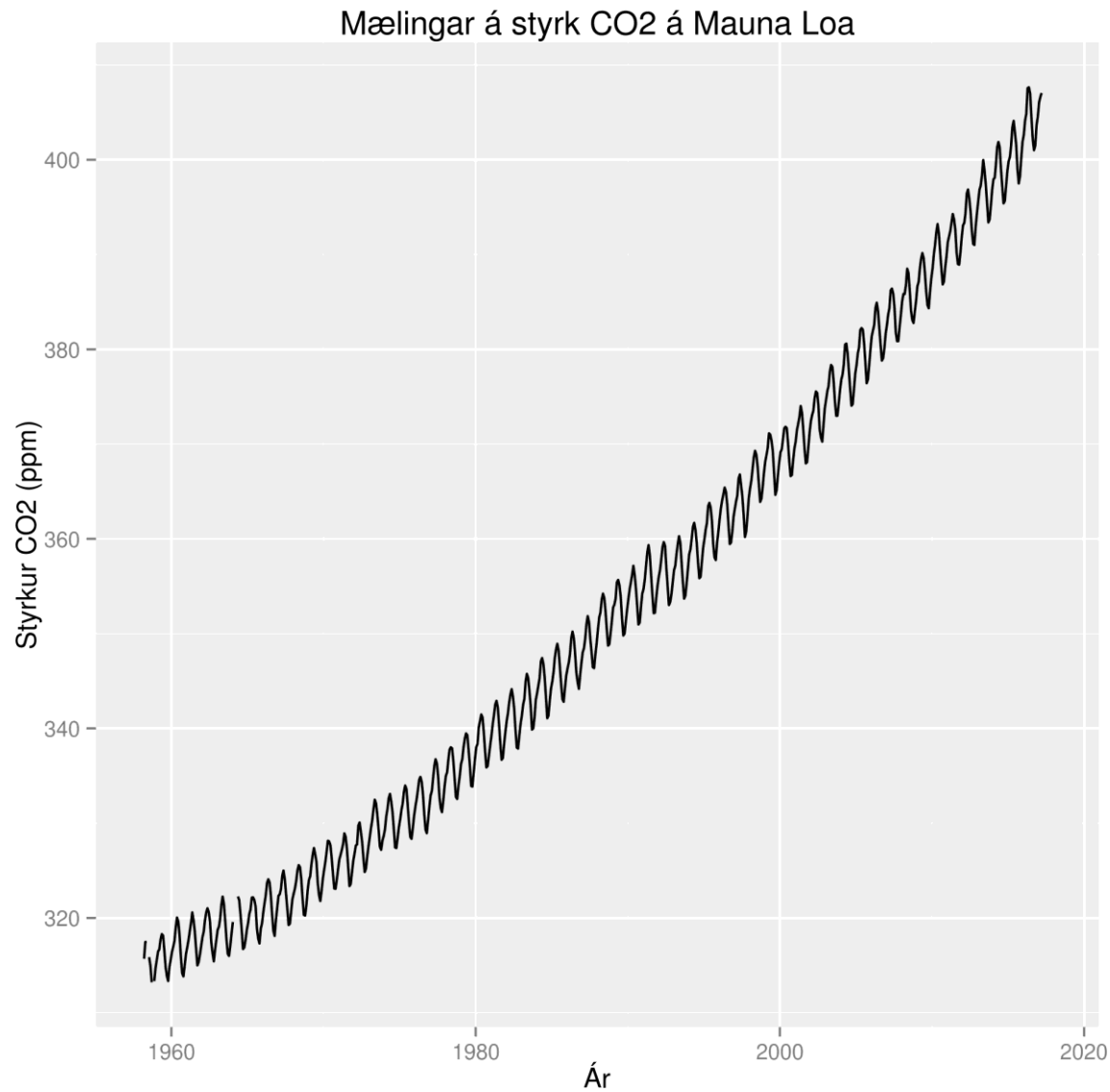

Hið hnattræna samhengi

- **IPCC (2013):** Hlýnun jarðar er óumdeilanleg og benda margar athuganir til breytinga frá því um miðbik síðustu aldar sem eru fordæmalausar þegar litið er til síðustu áratuga eða árpúsunda

CO₂ í lofthjúpunum

(Scripps, 2017)

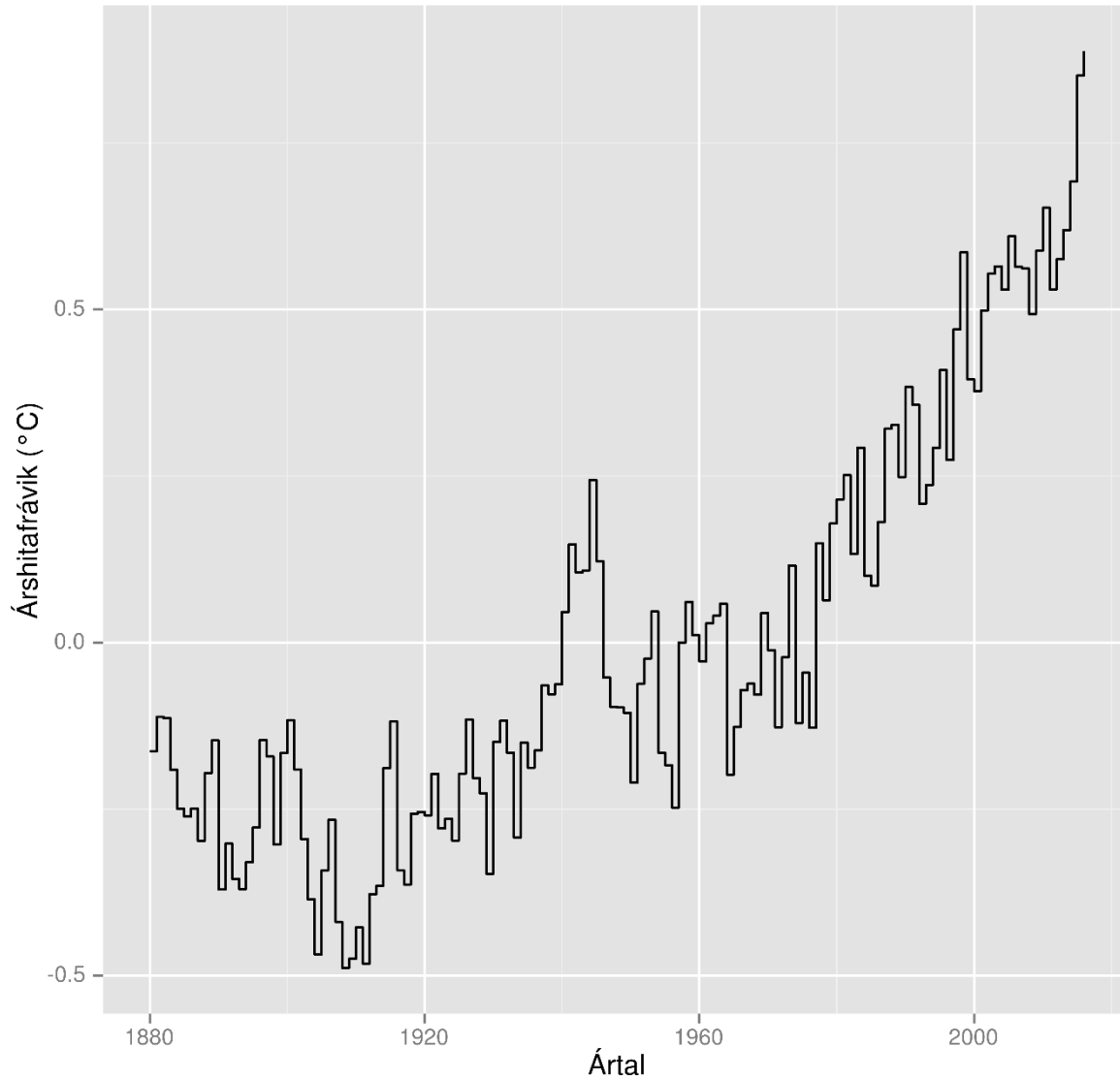

Hið hnattræna samhengi

- **IPCC (2013):** Hlýnun jarðar er óumdeilanleg og benda margar athuganir til breytinga frá því um miðbik síðustu aldar sem eru fordæmalausar þegar litið er til síðustu áratuga eða árpúsunda
- Hnattræn hlýnun síðustu áratuga er að mestu leiti af mannavöldum og haldi losun gróðurhúsalofttegunda áfram mun hlýna frekar

Hið hnattræna samhengi

Hnattrænt hitafrávik

(NOAA, 2017)

- **Hnattræn hlýnun er auðsæ**
- **Ummerki hlýnunar eru víðfeðm**
  - **Jöklar bráðna, hafís hopar, sjávarstaða hækkar, breytingar á gróðurfari og dýralífi...**

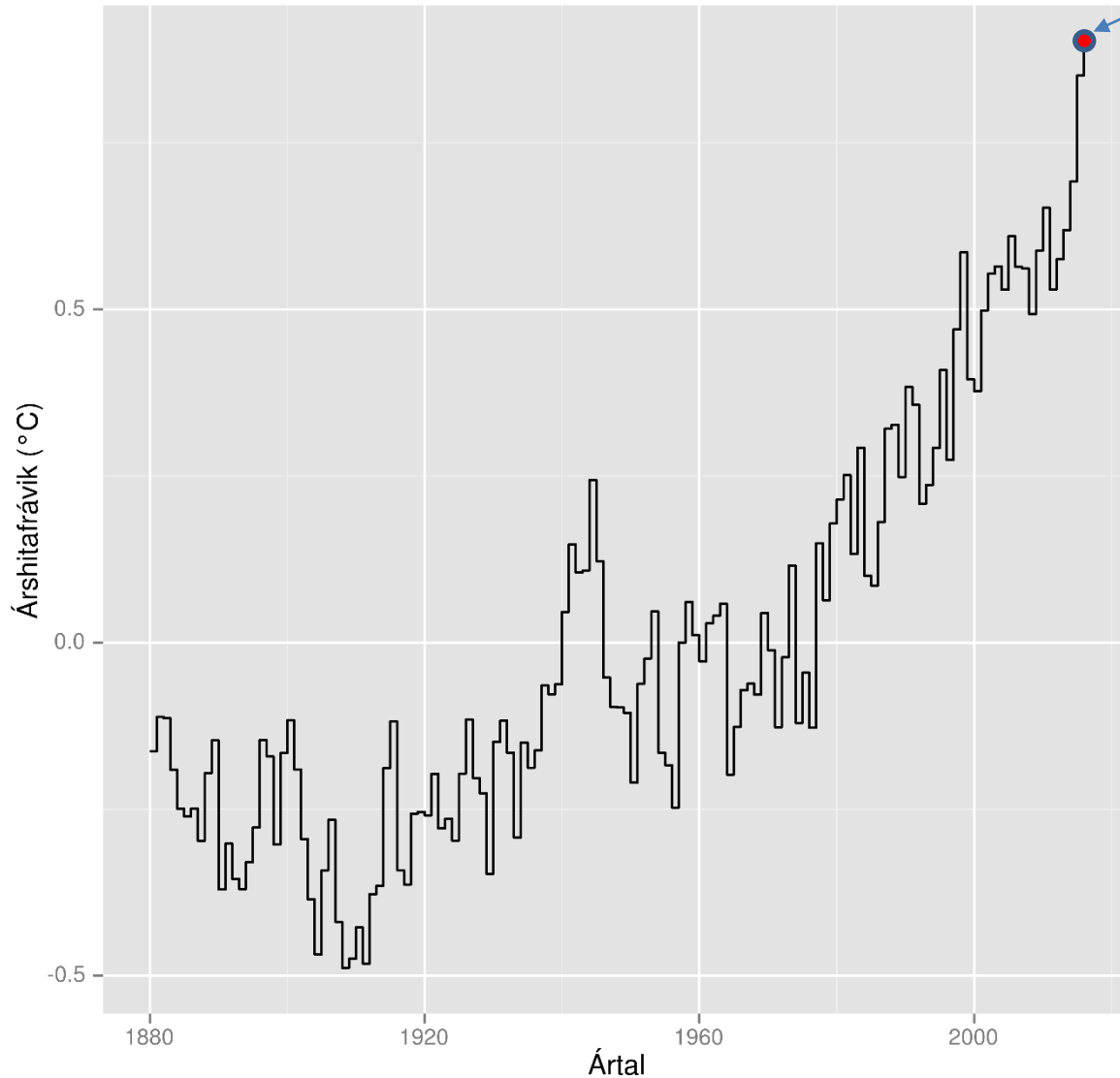

Hið hnattræna samhengi

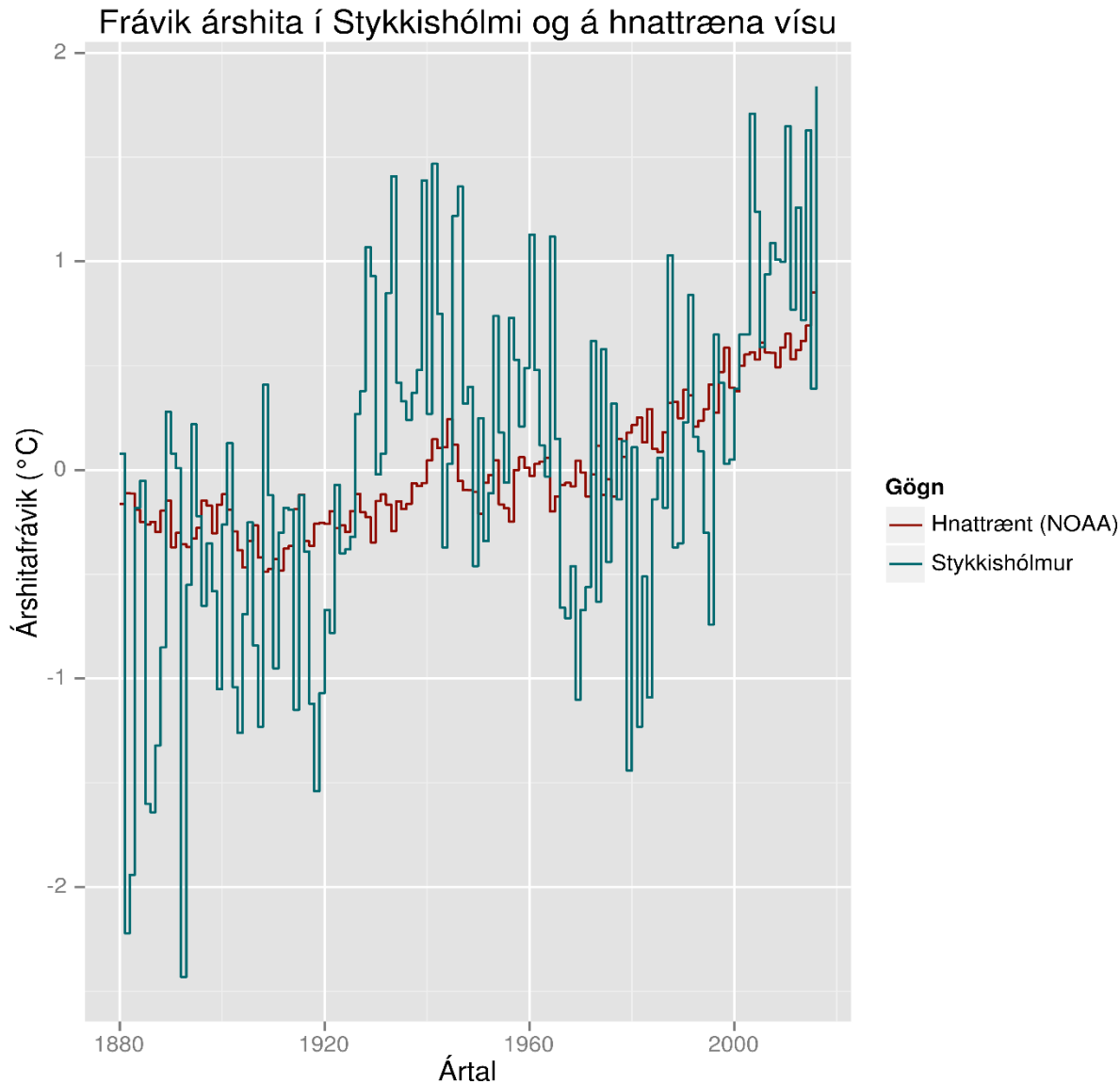
**2016
hlýjasta
árið!**

Hnattrænt hitafrávik

- **Hnattræn hlýnun er auðsæ**
- **Ummerki hlýnunar eru víðfeðm**
  - **Jöklar bráðna, hafís hopar, sjávarstaða hækkar, breytingar á gróðurfari og dýralífi...**

Samhengi hlutanna

- **Mælingar frá einni stöð eru mun sveiflukenndari en hnattrænt meðaltal**
- **Langtímahlýnun er svipuð**
  - Stykkishólmur**
0.1 [0.07 – 0.14] ° C/áratug
  - Hnattrænt**
0.07 [0.06 – 0.08] C/ áratug

Hið hnattræna samhengi

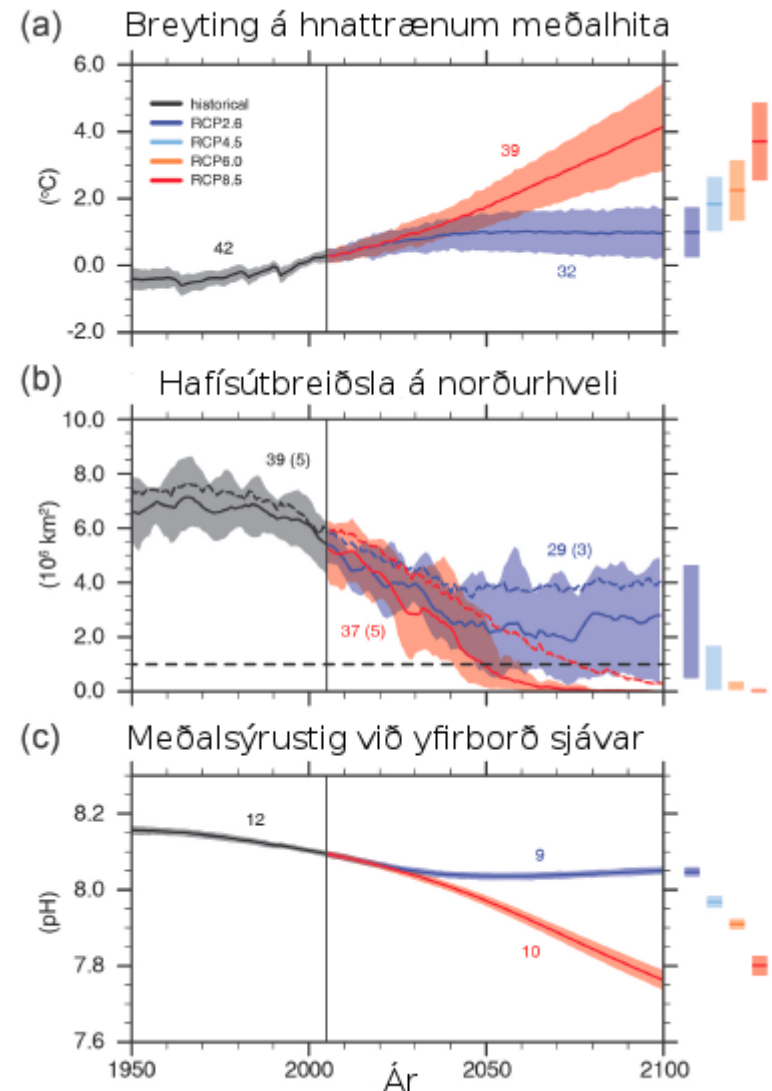
- **IPCC (2013):** Hlýnun jarðar er óumdeilanleg og benda margar athuganir til breytinga frá því um miðbik síðustu aldar sem eru fordæmalausar þegar litið er til síðustu áratuga eða árþúsunda
- Hnattræn hlýnun síðustu áratuga er að mestu leiti af mannavöldum og haldi losun gróðurhúsalofttegunda áfram mun hlýna frekar
- Nota má loftslagslíkön til þess að leggja mat á líklega hlýnun að gefnum forsendum um losun gróðurhúsalofttegunda

Þessi öld

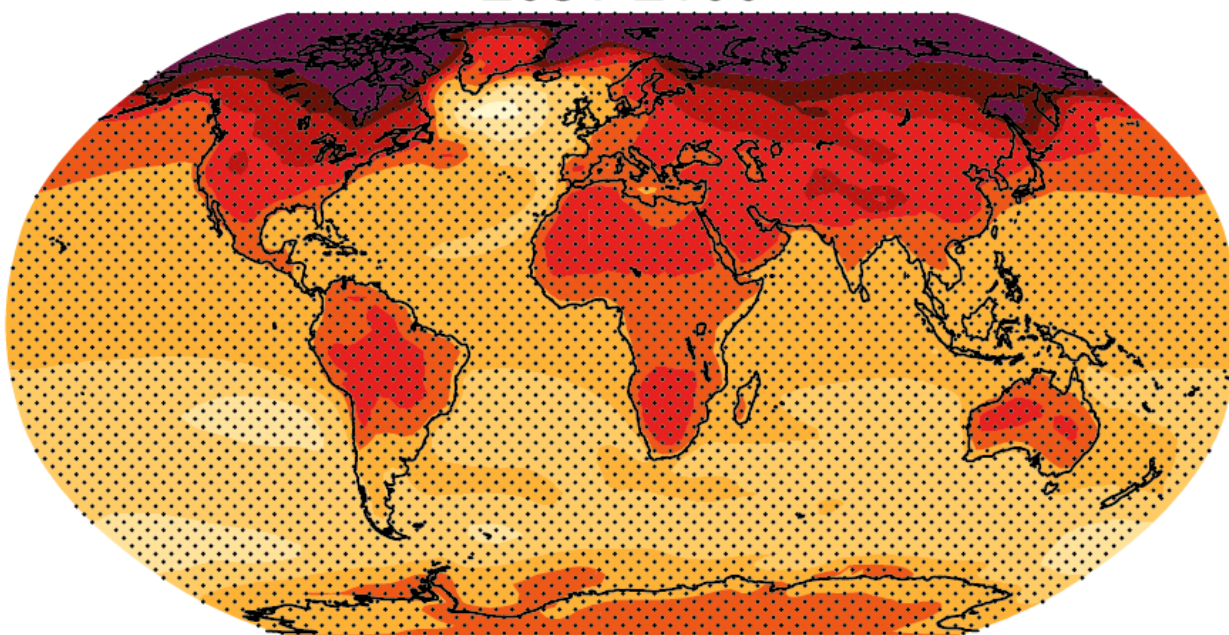
- **IPCC** byggir framreikninga á líklegri hlýnun á tugum loftslagslíkana sem vinna með sömu sviðsmyndir um losun gróðurhúsalofttegunda
- **Myndin** sýnir hnattrænar niðurstöður fyrir tvær ólíkar sviðsmyndir
- **Viðmiðunartímabil:** Bæta þarf við u.þ.b. 0.7°C til að bera saman við Parísarmarkmið

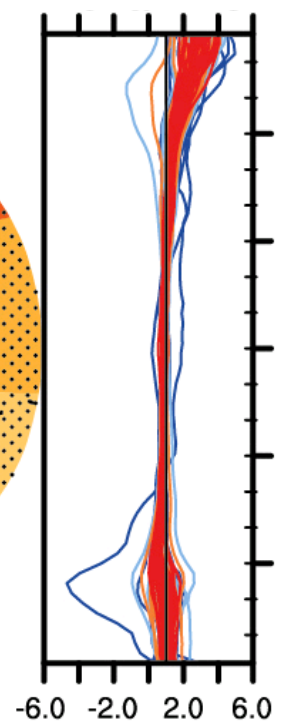
Hafsvæði hlýna minna en meginlönd, heimskautasvæðið hlýnar mest

Hlýnun sem hlutfall af hnattrænni hlýnun

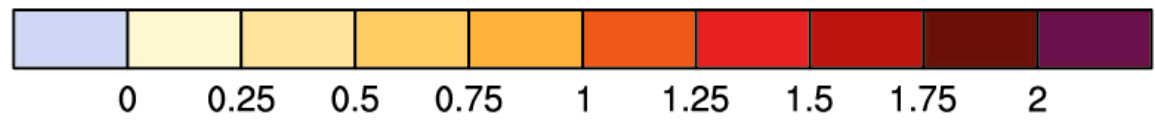
2081-2100

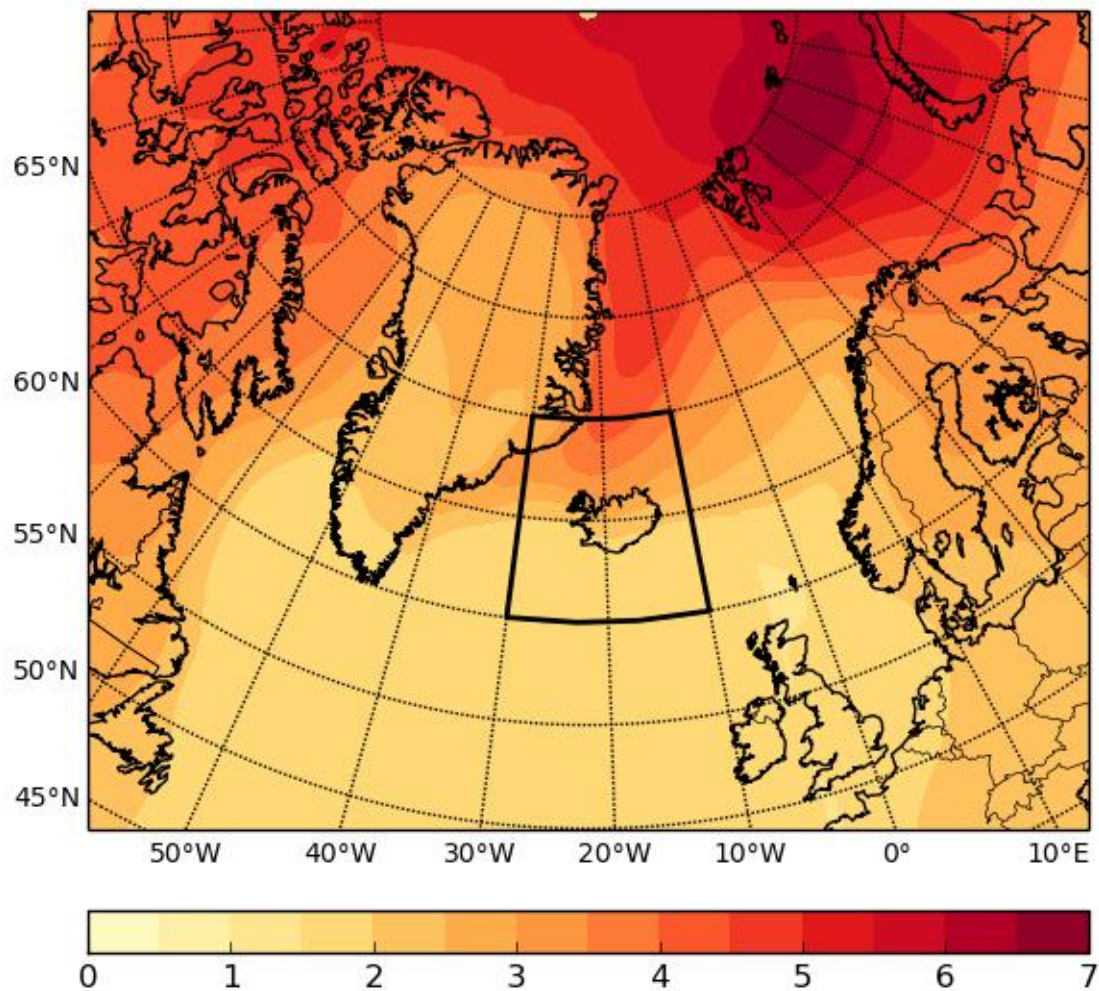
Meðaltal breiddargr.

(°C staðbundin hlýnun á móti °C hnattrænni hlýnun)

Líkön IPCC í reit sem nær yfir landið og miðin

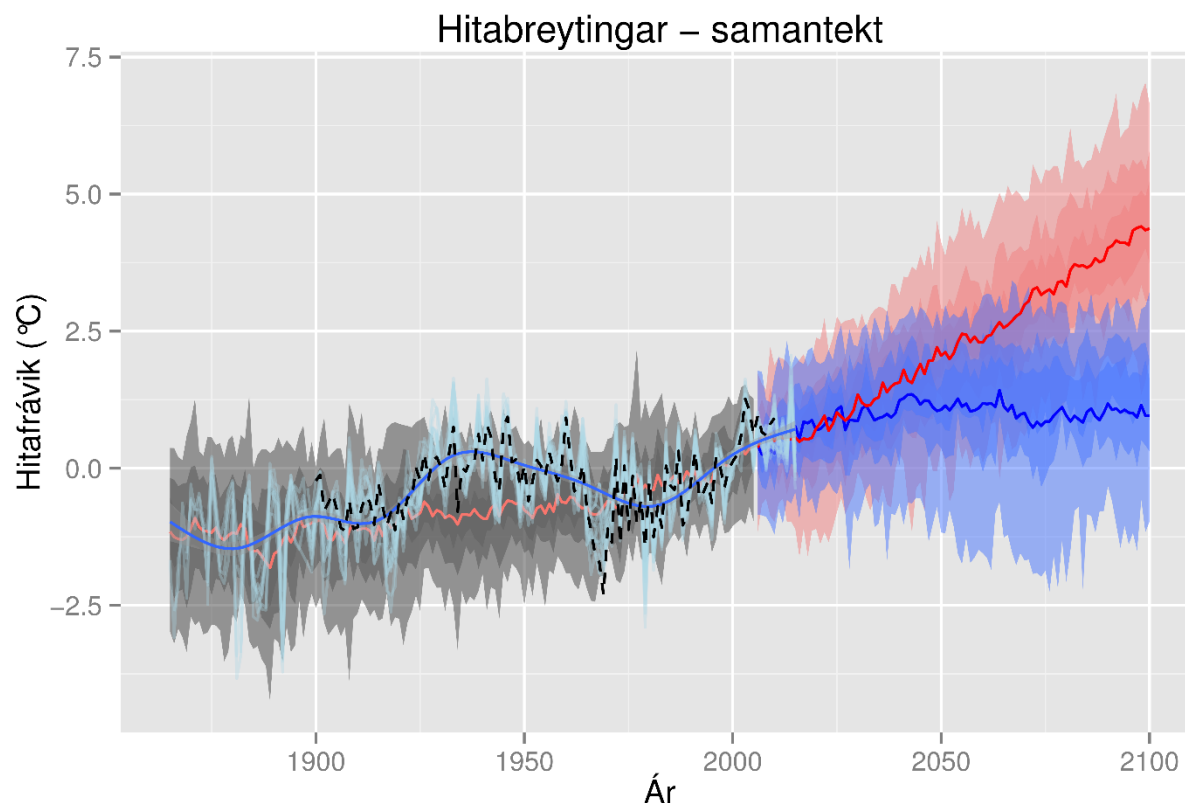
Meðalhlýnun í sviðsmynd RCP4.5 (42 líkön)

Kassinn sýnir svæði sem við skoðum betur

Tvær sviðsmyndir af framtíðarþróun

- Í heitari sviðsmyndinni er hlýnunin frá tímabilinu 1986 – 2005 er rúmlega 4°C
- Í kaldari sviðsmyndinni er hlýnunin 1.5°C

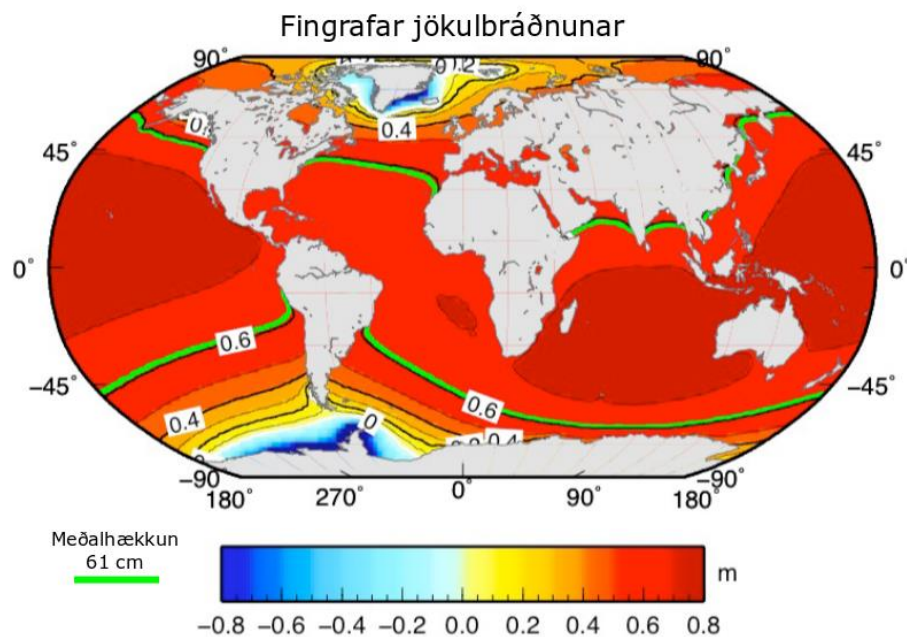

Dæmi um álag vegna breytinga í náttúrufari

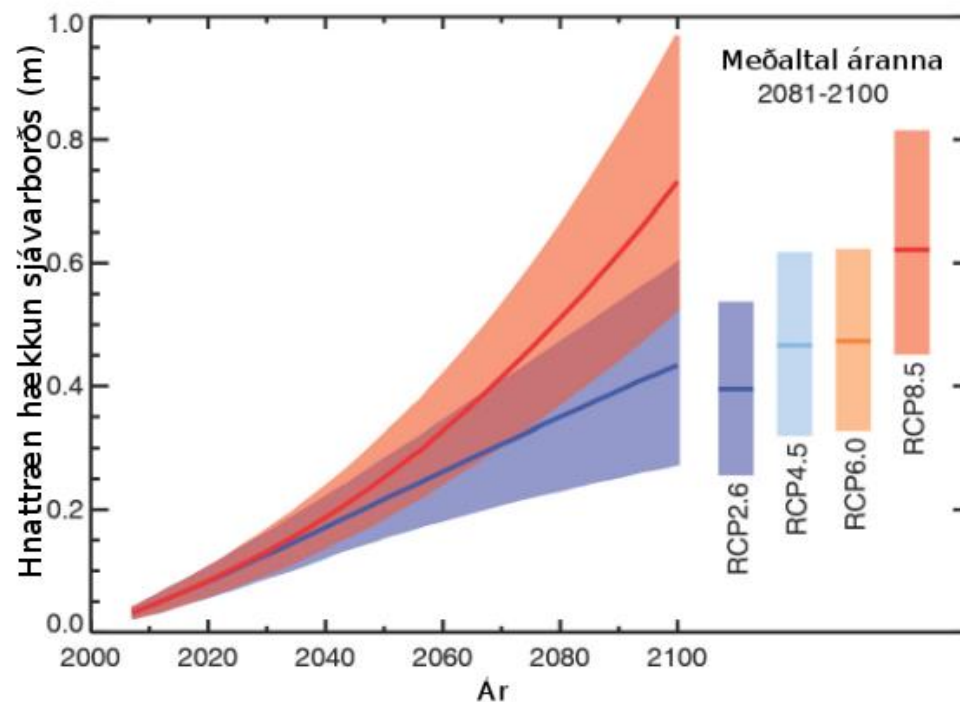

- **Fyrirliggjandi gögn styðja ekki að hér verði hvassviðrasamara eða stormatíðni aukist**
  - **Hugsanlega meiri stormar í hafinu sunnan við landið → Ölduálag**
- **Úrkoma mun að öllum líkindum aukast**
  - **Úrkomuákefð gæti einnig aukist**
- **Snjóflóðahætta breytist ekki í bráð**
- **Ofanflóðahætta vegna sífrerabráðnunar**
- **Kjarr- og skógareldar**
- ***Sjávarflóð***

Svæðisbundinn breytileiki sjávarborðs

- **Hnattræn hækkun á bilinu 0.4 – 1 m**
  - **Líklega nær efri mörkum**

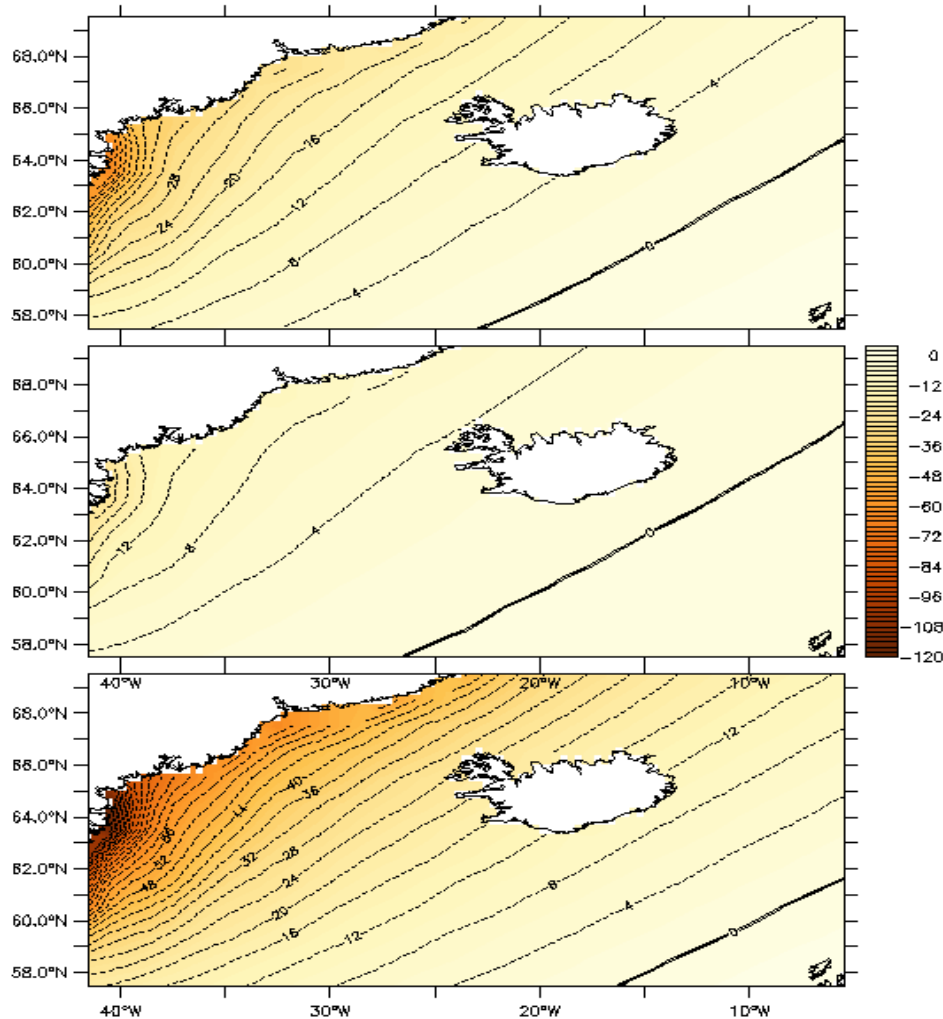

- **Bráðnun aflagar þyngdarsviðið svo sjávarborð getur fallið nærri íshvelum**

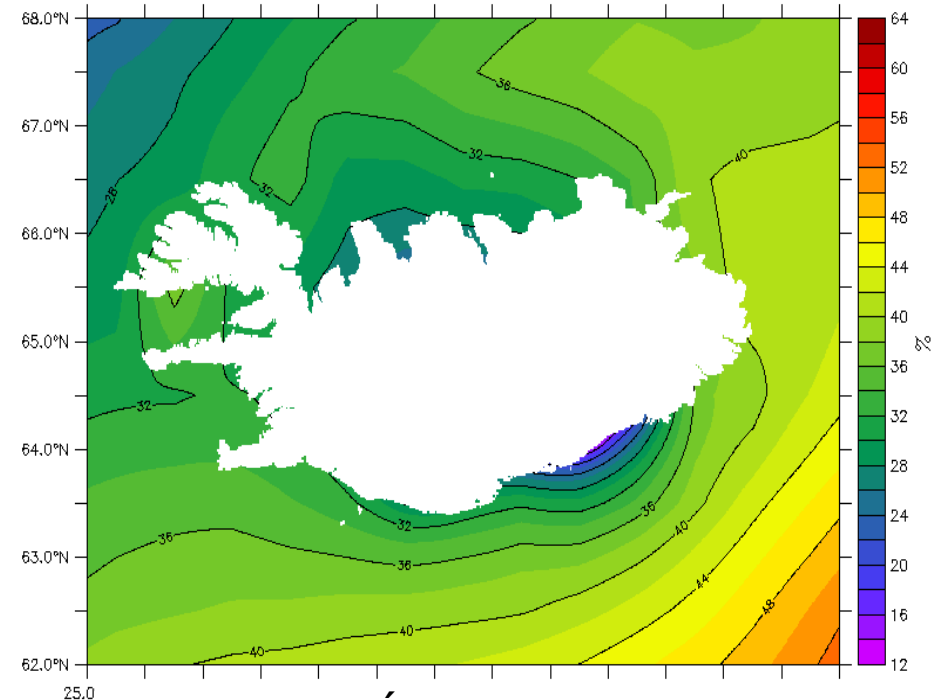
Breyting sjávarborðs við Ísland

Áhrif bráðnunar á Grænlandi

Hækkun við Ísland sem hlutfall af hnattrænni hækkun, allir þættir og allar sviðsmyndir

Hækkun við Ísland 30 – 40 % af hnattrænni (nema SA lands)
Mat háð forsendum um bráðnun Grænlandsjökuls og Suðurskautslandsins

Flóð, skipulag og tjónnæmi

- **Sjávarstöðubreytingar munu halda áfram öldum saman. Líklegast margir metrar á næstu 500 árum**
- **Allar lausnir til næstu áratuga eða út öldina munu að lokum ekki duga → Strandflóð óumflýjanleg**
- **Skipulag byggðar við strönd þarf að taka mið af þessu**
  - **Athafnasvæði eða íbúðasvæði**
  - **Ítrustu varnir eða áfallapól**
    - Bættar tryggingar eru dæmi um aðlögun sem eykur áfallapól

---

Loftslagsbreytingar og náttúruvá

- **Náttúruvá tengd loftslagsbreytingum ætti að meðhöndla eins og núverandi náttúruvá**
  - **Skoðun á þáttum sem valda hættu, áhættumat, ákvörðun um ásættanlega áhættu, viðbrögð & aðgerðir**
  - **Oft umfangsmikið og tímafrekt ferli**
  - **Stofnanalegir innviðir skipta máli**
  - **Lagarammi þarf að vera skýr svo ljóst sé hvar ábyrgð liggur**

Samantekt

Loftslag jarðar hefur hlýnað verulega á síðustu áratugum og með áframhaldandi losun gróðurhúsalofttegunda mun hlýnunin halda áfram

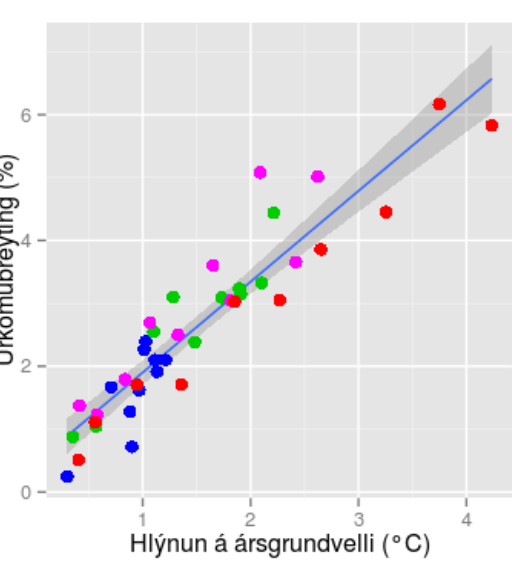
Á Íslandi mun einnig hlýna þó áratuga langra sveiflna muni áfram gæta

Afleiðingar fyrir náttúrufar og þjóðlíf verða víðtækar

Sum náttúruvá mun aukast

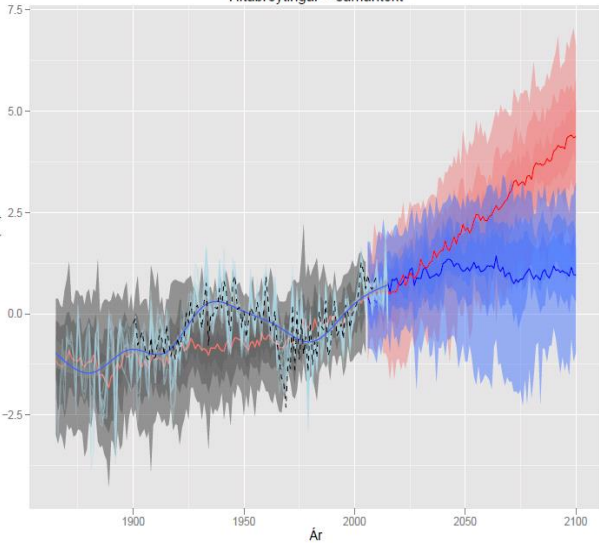
**Formleg áhættustjórnun
Skýr lagarammi**

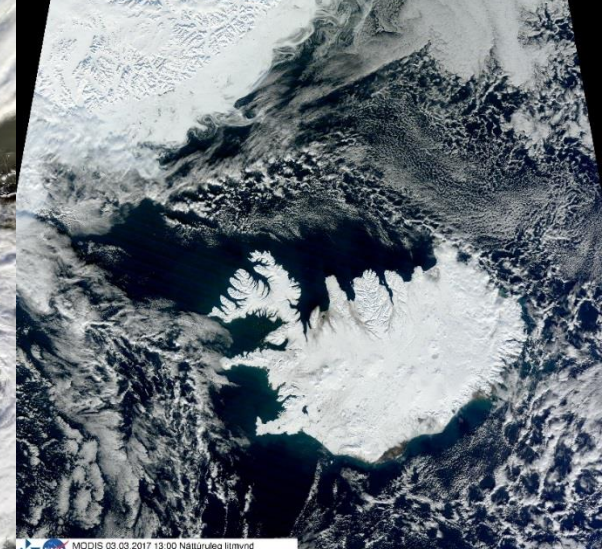
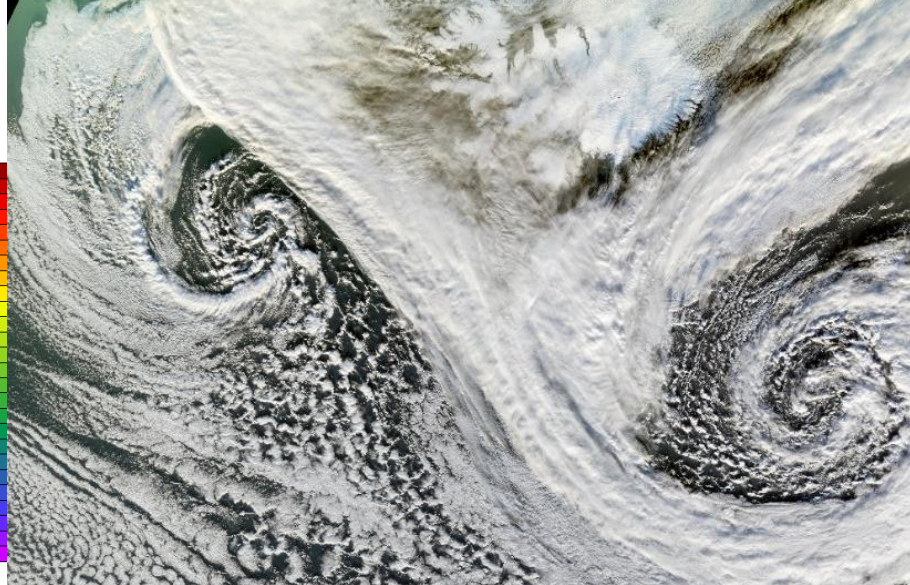
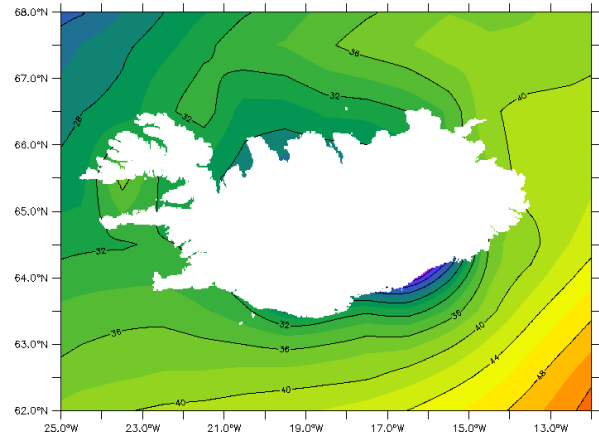

Takk fyrir

Hitabreytingar – samantekt

MODIS 12.07.2012 12:05 Natúruleg límynd generated with HDFLook

MODIS 03.03.2017 13:00 Natúruleg límynd generated with HDFLook